

Bài 3: NHÂN SINH VÀ VŨ TRỤ THEO PHẬT GIÁO

(Tiếp Theo)

II. CÔI SẮC GIỚI (Rūpavacarabhūmi)

Cõi Sắc giới là chỗ nương trú của chư Phạm Thiên hữu sắc (brahma). Tiếng Brahma: Phạm thiên, có nghĩa là người có ân đức ưu việt, người có pháp tánh cao trội, ở đây ám chỉ cho thiên định.

Những hành giả tu thiên định chứng đắc thiên thiện Sắc giới, không bị hoại thiên, sau khi mạng chung ở cõi người sẽ tái sinh trong các cõi phạm thiên Sắc giới.

Phạm thiên sắc giới tục sinh bằng tâm quả sắc giới. Phạm Thiên sắc giới có tuổi thọ lâu dài, màu da xinh đẹp, thanh khiết có sự an lạc thù thắng, có thần lực mạnh mẽ, có Thiên cung rực rỡ xinh đẹp, có vườn hoa ngoại cảnh, có đồ chúng thích hợp. Các tài sản của hàng Phạm Thiên thù thắng đặc biệt hơn Chư Thiên cõi dục.

Mười sáu cõi Sắc giới gồm có 3 cõi sơ thiên, 3 cõi nhị thiên, 3 cõi tam thiên và 7 cõi tứ thiên.

A. Ba Cõi Sơ Thiên (Paṭhamajjhānabhūmi):

Ba cõi sơ thiên là trú xứ của các vị phạm thiên tục sinh bằng tâm quả sắc giới sơ thiên.

Tâm sơ thiên sắc giới thành tựu, do tu tập một trong 25 đề mục thiên sau:

- 10 đề mục hoàn tịnh (Kasiṇa).
- 10 đề mục bất tịnh (Asubha, tử thi).
- 1 đề mục suy niệm về thể trược (kāyānussati- 32 thể trược)
- 1 đề mục niệm hơi thở (Ānāpānasati).
- 3 đề mục vô lượng tâm (Brahmavihāra): Từ (Mettā), Bi (Karunā), Hỷ (Muditā).

1. Cõi Phạm Chúng Thiên (Brahmapārisajjabhūmi)

Cõi Phạm chúng thiên là trú xứ, chỗ nương trú của những hạng phạm thiên tùy tùng thuộc hạ của Đại phạm thiên.

Phạm Thiên làm tùy tùng phục vụ cho Đại Phạm Thiên, gọi là Phạm Chúng Thiên.

Những vị đấng sơ thiên bậc thấp (parittam bhāveti) sanh vào hạng phạm chúng thiên, tức là chi Tầm yếu nên sanh vào cõi này làm đồ chúng cho Đại Phạm Thiên.

Phạm Chúng Thiên có tuổi thọ $1/3$ a tăng kỳ kiếp (asaṅkheyya-kappa).

2. Cõi Phạm Phụ Thiên (Brahmapurohitabhūmi)

Cõi Phạm phụ thiên là trú xứ, chỗ nương trú của những vị phạm thiên phò tá cho Đại phạm thiên.

Phạm Thiên là cố vấn giúp việc cho Đại Phạm Thiên, gọi là Phạm Phụ Thiên.

Những vị đấng sơ thiên bậc trung bình (majjhimam bhāveti) sanh vào hạng phạm phụ thiên, tức là chi Tầm trung bình nên sanh vào cõi này.

Phạm phụ thiên có tuổi thọ là $1/2$ a tăng kỳ kiếp (asaṅkheyya-kappa).

3. Cõi Đại Phạm Thiên (Mahābrahmabhūmi)

Cõi Đại phạm thiên là trú xứ, chỗ nương trú của vị phạm thiên quyền lực nhất, cai quản cõi sơ thiên.

Đại Phạm Thiên là vị Phạm thiên lớn hơn cả, thù thắng hơn, cai quản tất cả Phạm thiên ở hai cõi Phạm chúng thiên và Phạm phụ thiên.

Những vị đấng sơ thiên bậc thượng (paṇītam bhāveti) do có chi Tầm mạnh nên sanh vào cõi Đại phạm thiên.

Đại Phạm thiên có ba hạng là:

1. Đại Phạm Thiên có hào quang chói rực phát ra khắp 1000 vũ trụ (Cakkavāḷa), gọi là Sahassabrahma.

2. Đại Phạm Thiên có hào quang chiếu sáng phát ra khắp 2000 vũ trụ (Cakkavāḷa), gọi là Dvisahassabrahma.
3. Đại Phạm Thiên có hào quang tỏa rộng khắp 3000 vũ trụ (Cakkavāḷa), gọi là Tisahassabrahma.

Khi thế giới bị diệt bằng lửa, bằng nước, bằng gió thì cõi Sơ thiên này đều bị hủy hoại đi mỗi lần, và khi bắt đầu hình thành thế gian mới, trong cõi Sơ thiên cũng có một vị Đại Phạm Thiên sanh lên trước, còn Phạm Phụ Thiên và Phạm Chúng Thiên sanh lên sau.

- Đại Phạm thiên ở cõi Sơ thiên có tuổi thọ là 1 A Tăng kỳ kiếp (asankheyya kappa, kỷ nguyên không thể nào tính được).
- Cõi sơ thiên xuất hiện 9 hạng người, gồm 1 hạng phàm tam nhân và 8 hạng thánh nhân.

B. Ba Cõi Nhị Thiên (dutiyaajjhānabhūmi):

Ba cõi nhị thiên là trú xứ, chỗ nương trú của Phạm thiên tục sinh bằng tâm quả sắc giới nhị thiên và tâm quả sắc giới tam thiên.

Tâm nhị thiên sắc giới và tâm tam thiên sắc giới có thể thành tựu khi hành giả tu tập một trong 14 đề mục sau:

- 10 đề mục hoàn tịnh (Kasiṇa).
- 1 đề mục niệm hơi thở (Ānāpānasati).
- 3 đề mục vô lượng tâm (Brahmāvihāra): Từ (Mettā), Bi (Karunā), Hỷ (Muditā).

1. Cõi Thiếu Quang Thiên (Parittābhābhūmi)

Là trú xứ, chỗ nương trú của những vị phạm thiên có hào quang kém hơn các vị phạm thiên cận thần và Phạm chủ trong cõi nhị thiên.

Những vị đắc nhị thiên, tam thiên bậc thấp, do chi Tứ yếu nên sanh vào cõi Thiếu quang thiên có địa vị như dân chúng trong cõi nhị thiên.

Các Phạm Thiên ở Cõi Thiếu quang thiên có tuổi thọ là 2 đại kiếp trái đất (mahākappa)

2. Cõi Vô Lượng Quang Thiên (Appamāṇābhābhūmi)

Là trú xứ, chỗ nương trú của những vị phạm thiên có hào quang thù diệu hơn các vị thiếu quang thiên, các phạm thiên này có địa vị cận thần trong cõi nhị thiên, gọi là Phạm phụ vô lượng quang thiên.

Do trước đây những vị ấy tu tiến nhị thiên, tam thiên bậc trung bình, tức là chi Tứ trung bình nên sanh vào cõi Vô lượng quang thiên có hào quang chiếu sáng không thể đo lường được.

Các phạm thiên ở Cõi Vô lượng quang thiên có tuổi thọ là 4 đại kiếp trái đất (mahākappa).

3. Cõi Quang Âm Thiên (Ābhassarābhūmi)

Là trú xứ, chỗ nương trú của vị phạm chủ trong cõi nhị thiên, phạm thiên này có hào quang chói lòa rực rỡ hơn các phạm thiên thiếu quang và vô lượng quang. Do trước đây tu tiến nhị thiên, tam thiên bậc thượng, tức là chi Tứ mạnh nên sanh vào cõi Quang âm thiên, mỗi khi nói hào quang tủa ra rực rỡ.

Ba cõi nhị thiên là cõi của những vị đắc nhị thiên (định vô tâm vô tứ) theo kinh tạng; của những vị đắc nhị thiên (định vô tâm hữu tứ) và đắc tam thiên (định vô tâm vô tứ) theo thắng pháp. Chính vì vậy mà nói cõi nhị thiên tái tục bằng tâm quả nhị thiên và quả tam thiên sắc giới.

- Cõi Quang âm thiên có tuổi thọ là 8 đại kiếp trái đất (mahākappa).
- Cõi nhị thiên cũng xuất hiện 9 hạng người là phạm tam nhân và 8 bậc thánh.

C. Ba Cõi Tam Thiên (tatiyajjhānabhūmi):

Là trú xứ, chỗ nương trú của vị phạm thiên tục sinh bằng tâm quả tứ thiên sắc giới (theo thắng pháp), còn theo kinh tạng thì cõi tam thiên do đắc tam thiên sắc giới mà sanh lên.

Đề mục tu tập để chứng đắc Tứ thiên cũng giống như ở nhị thiên.

1. Cõi Thiếu Tịnh Thiên (Parittasubhābhūmi)

Là trú xứ, chỗ nương trú của các phạm thiên có vầng hào quang trong sáng trong ngàn bao khắp châu thân, nhưng kém chói lọi nhất trong tầng tam thiên. Bậc đắc tứ thiên bậc thấp, tức là chi hỷ yếu nên sanh vào cõi Thiếu tịnh thiên với địa vị phạm chúng.

Cõi Thiểu tịnh thiên có tuổi thọ là 16 đại kiếp trái đất (mahākappa)

1. Cõi Vô Lượng Tịnh Thiên (Appamānasubhābhūmi)

Là trú xứ, chỗ nương trú của các phạm thiên có vàng hào quang trong suốt thẳm xa các vị Thiểu tịnh thiên. Bậc tu tiến đắc tứ thiên bậc trung, tức là chi hỷ trung bình nên sanh vào cõi Vô lượng tịnh thiên với địa vị phạm phụ cõi tam thiên.

Các phạm thiên ở Cõi Vô lượng tịnh thiên có tuổi thọ là 32 đại kiếp trái đất (mahākappa).

2. Cõi Biến Tịnh Thiên (Subhakiṇhābhūmi)

Là trú xứ, chỗ nương trú của phạm thiên có vàng hào quang trong ngần đẹp lạ, tỏa khắp châu thân suốt ngày đêm. Vị tu tiến tứ thiên bậc thượng do chi Hỷ mạnh nên sanh lên cõi Biến tịnh thiên với địa vị Phạm chủ cõi tam thiên.

- Cõi Biến tịnh thiên có tuổi thọ là 64 đại kiếp trái đất (mahākappa).
- Cõi tam thiên cũng xuất hiện 9 hạng người là phàm tam nhân và 8 bậc thánh.

D. Bảy Tứ Thiên (catutthajjhānabhūmi):

1. Quảng quả thiên (Vehapphalābhūmi)
2. Vô tướng thiên (Asaññasattābhūmi)
3. Vô Phiền thiên (Avihābhūmi)
4. Vô Nhiệt thiên (Atappābhūmi)
5. Thiện hiện thiên (Sudassābhūmi)
6. Thiện kiến thiên (Sudassībhūmi)
7. Sắc cứu cánh thiên (Akanitṭhābhūmi)

Cõi tứ thiên là trú xứ, chỗ nương trú của các phạm thiên tục sinh bằng tâm ngũ thiên sắc giới nói theo hệ thống năm bậc thiên, tương đương với tứ thiên nói theo hệ thống bốn bậc thiên.

Có ba trường hợp:

Hạng phạm tam nhân đắc ngũ thiên sắc giới ly ái tướng (saññāvirāga) nguyện đời sau không có danh uẩn, hạng này chết sanh vào cõi vô tướng.

Hạng phạm tam nhân, hạng thánh Tu đà hườn (Thất lai), hạng thánh Tu đà hàm (Nhất lai) đắc ngũ thiên sắc giới, sau khi mạng chung sanh vào cõi Quảng quả.

Hạng thánh quả A na hàm (Bất lai) đắc ngũ thiên sắc giới, sau khi mạng chung sẽ sanh vào cõi ngũ Tịnh cư.

Tâm ngũ thiên sắc giới có thể thành tựu khi hành giả tu tập một trong 12 đề mục sau:

- 10 đề mục hoàn tịnh (Kasiṇa).
- 1 đề mục niệm số tức quan (Ānāpānasati).
- 1 đề mục xả vô lượng tâm (upekkhā)

1. Cõi Quảng Quả Thiên (Vehapphalabhūmi)

Là trú xứ, chỗ nương trú của những phạm thiên có quả thiên rộng lớn, không thể bị hoại diệt. Dù thế giới này có bị hoại do lửa, do nước, do gió.

- Thế giới hoại do lửa thì ba cõi sơ thiên bị hoại.
- Thế giới hoại do nước thì ba cõi nhị thiên bị hoại.
- Thế giới hoại do gió thì ba cõi tam thiên bị hoại.

Tất cả Phạm Thiên nương trú trong các cõi này đều phải mạng chung, Thiên cung và Thiên sản của các vị ấy cũng bị hủy diệt theo.

Từ cõi Quảng quả trở lên không bị hoại do cách gì cả nên gọi là cõi quảng quả, quả thiên rộng lớn.

Các phạm thiên ở Cõi Quảng Quả thiên có tuổi thọ 500 đại kiếp trái đất (mahākappa).

Phạm tam nhân sanh vào cõi này rồi có thể đắc quả thánh. Vị Tu đà hườn (Thất lai) sanh vào cõi này rồi có thể đắc quả thánh cao hơn. Vị Tu đà hàm (Nhất

lai) sanh vào cõi này rồi có thể tiến bậc đến Bất lai và Ứng cúng, vì thế nói rằng cõi Quảng quả xuất hiện 9 hạng người.

2. Cõi Vô Tướng (Asaññasattabhūmi)

Là trú xứ, chỗ nương trú của những chúng sanh không có tâm thức, chỉ có sắc nghiệp thôi, do nguyện lực thiên. Những vị đắc ngũ thiên hay tứ thiên theo Tạng kinh, do chán nản tâm thức nên nguyện sanh lên cõi Vô tướng.

Một câu hỏi đặt ra là loại chỉ có sắc vô tri giác sao gọi là chúng sanh?

Đáp: vì có sắc nghiệp mạng quyền (Kammajajīvitindriyarūpa) bảo trì thân xác nên gọi là chúng sanh vô tướng (Asaññasatta).

Nếu tính theo mười hai hạng người thì người vô tướng cũng kể là người lạc vô nhân vì không có tâm. Nhưng gọi chính xác thì gọi là người lạc vô tâm (acittaka-sugatipuggalo).

Các phạm thiên ở Cõi Vô tướng thiên có tuổi thọ 500 đại kiếp (mahākappa).

Phạm Thiên trong cõi Quảng Quả cũng được chia thành ba bậc chính, do liên quan từ sự khác nhau của thiện Ngũ thiên, tức là nếu thiện Ngũ thiên bậc hạ thì sanh vào trong chức vụ như Phạm Chúng Thiên, nếu là bậc trung thì sanh vào chức vụ như Phạm Phụ Thiên và nếu là bậc thượng thì sanh vào chức vụ như Đại Phạm Thiên.

• Cõi Ngũ Tịnh Cư (Suddhāvāsabhūmi)

Cõi Ngũ Tịnh cư là trú xứ, nơi nương trú của Bậc thánh A na hàm (tam quả) và bậc thánh Ứng cúng (tứ đạo, tứ quả). Đó là những chúng sanh thanh tịnh.

Bậc thánh A na hàm ở cõi khác đắc ngũ thiên sắc giới sau khi chết sẽ tái sanh vào cõi Ngũ Tịnh Cư chứ không sanh vào cõi Quảng Quả mặc dù cũng là cõi tứ thiên. Và khi bậc A na hàm đã sanh vào cõi Tịnh Cư sẽ đắc A la hán đạo, A la hán quả, Níp Bàn tại đây. Bởi thế cõi Ngũ tịnh cư chỉ xuất hiện ba hạng người là người Tam quả, người Tứ đạo và người Tứ quả.

Năm Cõi Tịnh Cư là:

1. Cõi Vô Phiền Thiên (Avihābhūmi)

Là trú xứ, nơi nương trú của các phạm thiên vô phiền. Gọi là phạm thiên vô phiền (Avihābrahma) là những phạm thiên sống trọn vẹn với cái mình có, không bị thất thoát, mất mát sự thành đạt tài sản của mình.

Phạm Thiên sanh trong cõi Vô phiền không chết trước khi hết tuổi thọ, luôn sống hết tuổi thọ của mình. Đối với Phạm Thiên trong 4 cõi Tịnh cư còn lại là Atappā, Sudassā, Sudassī, Akaniṭṭhā dù sống chưa tròn đủ tuổi thọ, cũng có thể chết trước tuổi thọ.

Lại nữa, những thiên sản của các vị phạm thiên trên cõi vô phiền này không hề thay đổi bất luận một loại nào. Khi nào vị phạm thiên vô phiền hết tuổi thọ thì những thiên lạc chấm dứt.

Vị Thánh A-na-hàm có tín quyền mạnh (saddhindrya), chứng đạt Ngũ thiên Sắc giới, sau khi mệnh chung tái sinh về cõi này.

Tuổi thọ của những vị phạm thiên cõi vô phiền là: 1.000 đại kiếp (mahākappa).

3. Cõi vô nhiệt thiên (Atappābhūmi)

Là trú xứ, nơi nương trú của các phạm thiên vô nhiệt (Atappābrahma).

Những phạm thiên không có nhiệt não, nóng bức trong nội tâm gọi là phạm thiên vô nhiệt. Các phạm thiên vô nhiệt thường xuyên nhập thiên quả (phalasaṃpatti) nên các phiền não triền cái (nīvaraṇa) không có cơ hội sanh khởi để gây nóng nảy, nhiệt não. Nhờ vậy, nội tâm các phạm thiên này luôn mát mẻ, an tịnh.

Tuổi thọ của những vị Phạm Thiên cõi vô nhiệt là: 2.000 đại kiếp (mahākappa).

4. Cõi Thiên Kiến Thiên (Sudassābhūmi)

Là trú xứ, nơi nương trú của các phạm thiên Thiên kiến (Sudassa-brahma). Gọi là Thiên Kiến vì những vị phạm thiên có thân tướng hoàn hảo, xinh đẹp ai nhìn thấy phạm thiên ấy cũng hoan hỷ an lạc.

Phạm thiên Thiện Kiến là những Phạm Thiên có đủ bốn loại nhãn thanh tịnh là Pasādacakkhu (nhục nhãn), dibbacakkhu (thiên nhãn), Dhammacakkhu (pháp nhãn), paññācakkhu (tuệ nhãn) nên thấy mọi vật rất rõ ràng, nhìn cái gì cũng dễ dàng.

Nhục nhãn là con mắt thường, Thiên nhãn là mắt thấy được trợ lực bằng thần thông nên có thể nhìn thấy mọi vật xa gần, thô tế dễ dàng. Pháp nhãn là chính là ba thánh Đạo thập. Tuệ nhãn là ở đây là Quán trí (vipassanāñāṇa), phản quán trí (paccavekkhañāṇa), cùng tất cả các Thắng trí (abhiññā)

Vị Thánh A-na-hàm có niệm quyền (satindriya) mạnh, chứng đạt Ngũ thiền Sắc giới, sau khi mệnh chung tái sinh về cõi này.

Tuổi thọ của những vị Phạm Thiên cõi Thiện kiến là: 4.000 đại kiếp (mahākappa).

5. Thiện Hiện Thiên (Sudassībhūmi)

Là trú xứ, nơi nương trú của các phạm thiên Thiện hiện (Sudassībrahma). Gọi là phạm thiên Thiện hiện là vị phạm thiên có nhãn lực tinh tường hơn cả phạm thiên Thiện kiến và nhìn thấy mọi thứ dễ dàng thoải mái.

Cả hai hạng phạm thiên Thiện kiến và Thiện hiện thì có pháp nhãn (dhammacakkhu) bằng nhau. Nhưng về ba nhãn lực này: Nhục nhãn (pāsāda-cakkhu), Thiên nhãn (dibbacakkhu) và Tuệ nhãn (paññā-cakkhu) thì phạm thiên Thiện hiện thù thắng hơn phạm thiên Thiện kiến.

Vị Thánh A na hàm có định quyền (samādhindriya) mạnh, chứng đắc Ngũ thiền Sắc giới, sau khi mệnh chung tái sinh về cõi này.

Tuổi thọ của những vị Phạm Thiên cõi Thiện hiện là: 8.000 đại kiếp (mahākappa).

6. Cõi Sắc Cứu Cánh (Akaniṭṭhabhūmi).

Là trú xứ, nơi nương trú của phạm thiên Akaniṭṭha (Sắc cứu cánh). Gọi là phạm thiên sắc cứu cánh là những vị đạt được những cái không nhỏ nhoi, tầm thường, đạt được những pháp to lớn so với chư phạm thiên hữu sắc khác. Phạm

thiên sắc cứu cánh thành tựu Giới, Định, Tuệ cao nhất so với bất cứ vị Phạm thiên nào trong cõi Sắc, kể cả 4 cõi Tịnh cư thấp.

Danh từ “sắc cứu cánh” là từ diễn tả tính cách của cõi tịnh cư thứ năm. “Cứu cánh” tức là rốt ráo, đích điểm cuối cùng.

Gọi là cõi “Sắc cứu cánh” nghĩa là cõi sắc giới rốt ráo. Phạm thiên ở bốn cõi Tịnh cư thấp nếu chưa chứng quả A la hán thì vẫn phải tái sinh vào cõi cao hơn, nhưng đến cõi sắc cứu cánh thì nhất định sẽ chứng quả A la hán và níp bàn tại đây, không có tái sinh nữa. Đó là quy luật. Vì lý do đó mà được gọi là sắc cứu cánh (Akaniṭṭha).

Vị Thánh A-na-hàm có tuệ quyền (paññindriya) mạnh, chứng đắc Ngũ thiên Sắc giới, sau khi mệnh chung tái sinh về cõi này.

Phạm Thiên trên năm cõi Tịnh Cư luôn đồng đẳng nhau theo từng cõi. Trong mỗi cõi Tịnh Cư chư phạm thiên đều có thể nhìn thấy nhau một cách dễ dàng và vị nào cũng có tuổi thọ bằng nhau không ai hơn kém nhau.

Cõi Sắc Cứu cánh thiên có một Bảo tháp Dussa (y phục tháp) tôn trí bộ vương phục cùng tóc của đức Bồ-tát Siddhattha (Sĩ-đạt-ta). Khi đức Bồ tát bỏ hoàng thành đi xuất gia, đã cắt tóc tại bờ sông Anoma, Đại Phạm thiên Ghaṭikāra từ cõi Sắc Cứu cánh xuống, dâng cho Bồ tát 8 món pháp cụ (parikkhāra, vật dụng tùy thân) của bậc xuất gia như y phục, bình bát, dao cạo tóc, kim chỉ, dây lưng buộc y, vải lược nước... và mang bộ vương phục cùng tóc cắt bỏ của Bồ tát mang về tôn trí trong Bảo tháp Dussa, Bảo tháp này cao 12 do tuần.

Tuổi thọ của những vị Phạm Thiên cõi Sắc Cứu Cánh là: 16.000 đại kiếp (mahākappa).

Bảy cõi tứ thiên vị trí ở riêng nhau từng tầng, không phải cùng một mặt bằng như các cõi phạm thiên sơ thiên, nhị thiên và tam thiên, nên không có ba địa vị phạm chúng, phạm phụ và phạm chủng.

- Cõi Sắc giới hữu tướng trong thời bình nhật có được 23 thứ sắc (trừ sắc thần kinh tử, sắc thần kinh thiệt, sắc thần kinh thân và 2 sắc tính).

- Cõi vô tướng trong thời bình nhật chỉ có 17 thứ sắc là 8 sắc bất ly, sắc mạng quyền, sắc giao giới, 3 sắc đặc biệt và 4 sắc tứ tướng.

III. CÕI VÔ SẮC GIỚI (Ārūpāvacarabhūmi)

Cõi vô sắc giới là nơi nương trú, khu vực hiện hữu của chư Phạm Thiên vô sắc. Gọi là cõi vô sắc, đây chỉ là một lãnh vực, một phạm trù của dòng tâm thức nối tiếp sanh diệt thôi, vì cõi vô sắc chỉ có bốn danh uẩn, không có sắc pháp. Tứ danh uẩn ấy sanh diệt nối tiếp nhau không gián đoạn.

Bốn cõi vô sắc giới là:

- 1) **Cõi Không Vô Biên Xứ (Ākāśānañcāyatanabhūmi)** là lãnh vực của phạm thiên đặc thiên không vô biên xứ sanh lên.

Tuổi thọ của các vị phạm thiên trong Cõi Không vô biên xứ là 20.000 đại kiếp

- 2) **Cõi Thức Vô Biên Xứ (Viññāṇañcāyatanabhūmi)** là lãnh vực của phạm thiên đặc thiên thức vô biên xứ sanh lên.

Tuổi thọ của các vị phạm thiên trong Cõi Thức vô biên xứ là 40.000 đại kiếp.

- 3) **Cõi Vô Sở Hữu Xứ (Ākiñcaññāyatanabhūmi)** là lãnh vực của phạm thiên đặc thiên vô sở hữu xứ sanh lên.

Tuổi thọ của các vị phạm thiên trong Cõi vô sở hữu xứ là 60.000 đại kiếp

- 4) **Cõi Phi Tướng Phi Phi Tướng Xứ (N'evasaññān'āsaññāyatana-bhūmi)** là lãnh vực của phạm thiên đặc thiên phi tướng phi phi tướng xứ sanh lên.

Tuổi thọ của các vị phạm thiên trong Cõi Phi Tướng Phi Phi Tướng Xứ là 80.000 đại kiếp.

Bốn cõi vô sắc, mỗi cõi có một tâm quả vô sắc tương ứng làm việc tục sinh, hộ kiếp (hữu phần), và tử cho các phạm thiên cõi ấy.

Bốn cõi vô sắc chỉ có xuất hiện 8 hạng người là: phàm tam nhân và 7 bậc thánh (trừ người sơ đạo). Vì ở cõi vô sắc phàm tam nhân không thể đắc sơ đạo; chỉ có hạng sơ quả sanh lên cõi vô sắc rồi lần lượt chứng đắc đạo quả cao hơn...

Nếu là phàm tam nhân sanh lên cõi vô sắc thì suốt kiếp sống ấy vẫn là phàm tam nhân thôi, bởi không có thêm sắc uẩn để nghe pháp và hành thiền quán.

Kết Luận:

Trong 31 cõi, hạng phàm phu không xuất hiện ở 5 cõi tịnh cư, hai bậc thánh hữu học thấp cũng vậy. Các hạng thánh nhân không xuất hiện ở 4 cõi khổ và cõi vô tướng. Ngoài ra 10 cõi ấy, 21 cõi còn lại đều có mặt hạng thánh nhân và phàm phu.